

Zlatna žutica vinove loze - opasnost za naše vinogradarstvo!

Zlatna žutica vinove loze (Flavescence doree , FD) trenutno je najopasnija i najdestruktivnija bolest vinove loze u Europi te opasnost koja prijete našim vinogradima. To je bolest koja se brzo širi i može poprimiti epidemijske razmjere, bolest je neizlječiva, a posljedica zaraze je trajno odumiranje trseva.

S obzirom da vinogradarstvo i vinarstvo ima važan gospodarski značaj ali i snažnu tradicijsku vrijednost u našem narodu te je strateška odrednica Republici Hrvatskoj, Ministarstvo Poljoprivrede donijelo je **Naredbu o poduzimanju mjera za sprečavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze (NN 46/2017)** koje se moraju pridržavati svi vinogradari!

Prvi nalaz zlatne žutice vinove loze u Republici Hrvatskoj potvrđen je 2009. godine upravo kod nas u Karlovačkoj županiji u Vivodini gdje je odmah provedena sanacija. Do kraja 2016. zlatna žutica je nađena je i potvrđena i u drugim vinogradarskim regijama uglavnom kontinentalne Hrvatske i u Istri te je značajnije proširena u Koprivničko križevačkoj, Zagrebačkoj, Varaždinskoj, Krapinsko zagorskoj i Istarskoj županiji. U tim županijama već je nanijela velike gospodarske štete dok je kod nas do ove godine još ograničena na pojedine vinograde. No svakako prisustvo zaraze treba vrlo ozbiljno shvatiti.

Prema potvrđenim laboratorijskim analizama Ministarstvo poljoprivrede proglasilo je demarkirana područja sa žarištima zaraze promjera jedan kilometar oko mjesta gdje je potvrđena prisutnost štetnog organizama te sigurnosnim područjem sa promjerom 5 kilometara oko žarišta te se **čitavo Ozaljsko vivodinsko vinogorje nalazi u demarkiranom području gdje postoji obaveza pridržavanja propisanih mjera.**

Važno je napomenuti da ovu bolest nije moguće direktno suzbijati. Uzročnik zlatne žutice je Fitoplazma koja je mikroorganizam sličan bakteriji a može preživjeti jedino u provodnim snopovima vinove loze ili organizmu vektora. Fitoplazma Zlatne žutice ne širi se zrakom, vjetrom niti kišom nego je prenosi vrlo invazivni vektor američki cvrčak (*Scaphoideus titanus*) koji je na temelju praćenja ustanovljen u našim vinogradima.

Kako bismo što učinkovitije spriječili širenje ove opasne bolesti neophodno je poznavanje simptoma kao i provođenje indirektnih mjera zaštite.

Simptomi bolesti postaju uočljivi **od kraja lipnja** a očituju se kao karakteristično srpasto uvijanje lista prema naličju. Kod bijelih sorata dolazi do žućenja listova, a kod crvenih do crvenjenja listova.

Na dodir list je krut, stiskom u ruci se drobi i lomi kao staklo. Mladice u jesen ostaju zelene, odnosno ne odrvenjavaju, te su podložne izmrzavanju. Cvatovi i grozdici se suše.

Važno je napomenuti da potpuno iste simptome mogu izazvati i druge fitoplazme koje su u načelu manje štetne zbog toga što se sporije šire, no posljedice zaraze svim fitoplazmama su jednake te je trs zaražen bilo kojom fitoplazmom uništen. Vrstu fitoplazme moguće je odrediti jedino laboratorijskom analizom.

Obveze posjednika vinove loze:

Sukladno Naredbi svi posjednici, dakle i posjednici čiji su vinogradi u nezaraženom području, dužni su za vrijeme vegetacije provoditi redovite vizualne preglede vinove loze radi uočavanja eventualnih simptoma zaraze koji su najuočljiviji u kolovozu i rujnu te o tome izvjestiti nadležnog fitosanitarnog inspektora!

Sukladno Naredbi u demarkiranom području obavezno je :

- **Uklanjanje oboljelih trsova koji pokazuju simptome**
- **Praćenje pojave američkog cvrčka postavljanjem žutih ljepljivih ploča.**
- **Obavezno je provoditi suzbijanje američkog cvrčka**
- **Zapušteni vinogradi velika su opasnost za daljnje širenje zlatne žutice te je sukladno Naredbi u zaraženim područjima obavezno krčenje zapuštenih vinograda**
- **Propisano je i uništavanje obične pavitine (*Clematis vitalba*) koja je također domaćin ove bolesti**

Ono što je u ovom trenutku najvažnije je da je na području Ozaljsko vivodinskog vinogorja obavezno provođenje suzbijanja američkog cvrčka u svim vinogradima! Za suzbijanje američkog cvrčka u proizvodnim vinogradima preporučuju se najmanje dva tretiranja:

Prvo tretiranje potrebno je provesti upravo narednih dana, nakon cvatnje vinograda. Drugo tretiranje provodi se dva do tri tjedna nakon prvog, a treće tretiranje krajem srpnja ili početkom kolovoza, ako se tijekom srpnja ulovi tjedno četiri i više odraslih oblika američkog cvrčka po jednoj žutoj ploči. Za suzbijanje američkog cvrčka u Hrvatskoj registrirani su insekticidi: Actara 25 WG, Decis 2,5 EC, Sumialfa 5 FL, Nurelle D, Chromorel-D, Cythrin Max, Reldan 22 EC i Asset.

Sve informacije o navedenim pripravcima dostupne su putem Fitosanitarnog informacijskog sustava Ministarstva poljoprivrede <https://fis.mps.hr/trazilicaszb/>.

Tretiranje obaviti uvečer kada pčele ne lete, a prije tretiranja obavezno je pokositi cvatući podrast. Poduzeti sve propisane mjere za zaštitu pčela!

Tretiranje obavezno treba upisati u dnevnik prskanja.

Sljedeća obaveza svih vinogradara na području Ozaljsko vivodinskog vinogorja je postavljanje žutih ljepljivih ploča početkom srpnja radi praćenja pojave američkog cvrčka sve do kraja rujna. Dovoljno je postaviti 1-2 ploče po vinogradu. Ploče se vješaju početkom srpnja na srednju armaturnu žicu u redu vinograda, a zamjenjuju se svaka dva do tri tjedna. Preglede žutih ljepljivih ploča u nasumično odabranim vinogradima i okućnicama u zaraženom i sigurnosnom području obavljaju fitosanitarni inspektori ili stručnjaci HCPHS i Savjetodavne službe

Javnost je također potrebno informirati da će fitosanitarna inspekcija kontrolirati provedbu obveznih fitosanitarnih mjera i da posjednici bilja za koje se utvrdi da ne provode obvezne mjere mogu biti kažnjeni.

Fitosanitarna inspekcija provoditi će i nadzor nad provedbom mjere krčenja zapuštenih vinograda u demarkiranom području koje treba hitno provesti!

Sve detaljne obavijesti dostupne su na web stranicama Ministarstva poljoprivrede, HCPHS i Savjetodavne službe.

Na web stranici savjetodavne službe dostupne su informacije te rokovi suzbijanja za Karlovačku županiju <http://www.savjetodavna.hr/preporuke/5/karlovacka-zupanija/>

Također se vinogradari putem web stranice Savjetodavne službe mogu prijaviti za primanje preporuka za suzbijanje štetnih organizama u vinogradima putem elektronske pošte.

Posjednici vinograda obvezni su tijekom vegetacije provoditi vizualne preglede vinove loze te uočiti li simptome zaraze odmah izvijestiti:

fitosanitarnog inspektora zlatna.zutica@mps.hr

ili Zavod za zaštitu bilja Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo

zlatna.zutica-FD@hcphs.hr, (01) 2311 640

ili Savjetodavnu službu zlatna.zutica@savjetodavna.hr, (01) 4882 700

ili djelatnice Savjetodavne službe, Podružnice Karlovačke županije, tel. 047/600-731:

Margita Budiselić-Kutle dipl.ing., Margita.Budiselic.Kutle@savjetodavna.hr

Nikolina Štedul dipl.ing., Nikolina.Stedul@savjetodavna.hr

*Margita Budiselić Kutle dipl.inž.agr.
e-mail: Margita.Budiselic.Kutle@savjetodavna.hr*